

God förvaltning i medlemsbaserade organisationer

Valberedning och dess vikt

Vad är en valberedning?

Valberedning syftar vanligen på den kommitté som förbereder valet av styrelse. Ibland används termen nomineringskommitté.

Lagen nämner inte termen valberedning, men lagen ger andelslag och föreningar friheten att besluta om detta inom ramen för sina stadgar. Enligt god förvaltningssed skulle det nämnas i stadgarna att man har en valberedning.

Vad gör valberedning?

Ett biträdande organ

Har inte självständig beslutsrätt utan enbart en beredningsuppgift.

Beslut om grundande av ett valberedningsorgan fattas av det organ för vars del valberedningen bereder val. Samma organ fattar också beslut om valberedningens uppgift.

Valberedningens uppgift, ställning, roll, sammansättning och rotationsordning bestäms i organisationens instruktioner.

Valberedningens arbetsbeskrivning viktig

Valberedningens ställning och uppgift bör beskrivas skriftligt.

Ärendet måste kommuniceras tydligt och öppet till hela förvaltningen.

”Valberedningen har medfört en viss organisering i förberedelserna för styrelseval, och inga överraskande namn dyker upp på urvalsmötet.”

(K. Huhtalas doktorsavhandling)

Hur ser en välfungerande valberedning ut?

Ställningen och uppgiften är tydlig för alla redan från början.

Ägar-/medlemsorienterad

För en dialog med styrelsen under förberedelserna för valet, för att veta vilken situation och vilka behov som finns i styrelsen.

Förutsätter att man får resultaten från styrelsens utvärderingsrapport.

Lägger fram sitt förslag utifrån behov – inte i första hand baserat på representation.

Välfungerande valberedning (fortsätter)

Sammanställningens principer har avvägts och fastställts.

Exempel: Fullmäktiges ordförande är valberedningens permanent ordförande baserat på sin ställning.

Exempel: Styrelsens ordförande är en medlem eller blir minst grundligt konsulterats i valberedningen.

Fullmäktige/förvaltningsrådet utser valberedningens övriga medlemmar årligen, med beaktande av praxis för avgång i turordning. Deras sammansättning byts regelbundet, till exempel 1/3 årligen (beroende på antalet medlemmar i valberedningen).

Direktören är inte medlem i valberedningen.

Valberedningens fallgropar

Känner inte styrelsens verkliga behov.

Den inbillar sig att ha beslutsrätt utöver eller förbi beslutande organ.

Börjar ge råd.

Samlar makt åt sig själv.

Enskilda medlemmars egenintresse synliga

Långsam utbytbart av sammansättningen

Börjar förlora förtroendet i förvaltningens ögon och kan förvandlas till en arena för maktutövning.

Men ...

Utmaningar kan avvärjas med

En väl förberedd introduktion av valberedningen

Valberedningens beskrivning, som har behandlats internt av förvaltningen

tillräcklig kommunikation om valberedningens uppdrag

Bekanta dig med rekommendationerna av god förvaltning

<https://pellervo.fi/sv/god-forvaltning-i-medlemsbaserade-organisationer/utveckling-av-god-forvaltning-rekommendationer/>

God förvaltning i medlemsbaserade organisationer (Guide)

(Kari Huhtala, 2022)